

TARİHÎ TÜRK LEHÇELERİ
VE TÜRKİYE TÜRKÇESİNDE
SESLERİN KULLANIM SIKLIĞI
-GRAFİKLERLE-

Dr. Gökçen DURUKOĞLU

2021

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7679-64-0

Kitap Adı

Tarihî Türk Lehçeleri ve Türkiye Türkçesinde
Seslerin Kullanım Sıklığı
-Grafiklerle-

Yazar

Gökçen DURUKOĞLU

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

FOR019000

DOI

10.37609/akya.1632

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İçindekiler

ÖNSÖZ	xı
KISALTMALAR	xııı

1.BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Türk Dilinin Tarihsel Gelişimi	1
1.2. Ünlüler.....	3
1.3. Ünsüzler	3

2.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE SÖZCÜK BAŞI ÜNLÜLERİ.....	5
2.1. Köktürk Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri.....	5
2.2. Uygur Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri.....	6
2.3. Karahanlı Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri.....	6
2.4. Harezm Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri	7
2.5. Kıpçak Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri.....	8
2.6. Çağatay Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri	8
2.7. Eski Oğuz Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri	9
2.8. Osmanlı Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri	10
2.9. Türkiye Türkçesinde Sözcük Başı Ünlüleri.....	10
2.10. 8971 Sözcüğün Sözcük Başı Ünlüleri.....	11

3.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE SÖZCÜK İÇİ ÜNLÜLERİ.....	13
3.1. Köktürk Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri	13
3.2. Uygur Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri.....	14
3.3. Karahanlı Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri.....	14
3.4. Harezm Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri	15
3.5. Kıpçak Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri.....	15
3.6. Çağatay Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri	16
3.7. Eski Oğuz Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri	16
3.8. Osmanlı Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri	17
3.9. Türkiye Türkçesinde Sözcük İçi Ünlüleri.....	17
3.10. 8971 Sözcüğün Sözcük İçi Ünlüleri.....	18

4.BÖLÜM**DÖNEMLERE GÖRE SÖZCÜK SONU ÜNLÜLERİ..... 19**

- 4.1. Köktürk Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 19
- 4.2. Uygur Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 19
- 4.3. Karahanlı Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 20
- 4.4. Harezmi Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 20
- 4.5. Kıpçak Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 21
- 4.6. Çağatay Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri..... 21
- 4.7. Eski Oğuz Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri..... 22
- 4.8. Osmanlı Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 22
- 4.9. Türkiye Türkçesinde Sözcük Sonu Ünlüleri 22
- 4.10. 8971 Sözcüğün Sözcük Sonu Ünlüleri 23

5.BÖLÜM**DÖNEMLERE GÖRE A ÜNLÜSÜ..... 25**

- 5.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında A Ünlüsü 25
- 5.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde A Ünlüsü 25
- 5.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda A Ünlüsü..... 26

6.BÖLÜM**DÖNEMLERE GÖRE E ÜNLÜSÜ 27**

- 6.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında E Ünlüsü..... 27
- 6.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde E Ünlüsü..... 27
- 6.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda E Ünlüsü 28

7.BÖLÜM**DÖNEMLERE GÖRE İ ÜNLÜSÜ 29**

- 7.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında İ Ünlüsü..... 29
- 7.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde İ Ünlüsü..... 29
- 7.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda İ Ünlüsü 30

8.BÖLÜM**DÖNEMLERE GÖRE İ ÜNLÜSÜ 31**

- 8.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında İ Ünlüsü..... 31
- 8.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde İ Ünlüsü..... 31
- 8.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda İ Ünlüsü 32

9.BÖLÜM**DÖNEMLERE GÖRE O ÜNLÜSÜ..... 33**

- 9.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında O Ünlüsü 33

9.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde O Ünlüsü	33
9.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda O Ünlüsü	34

10.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE Ö ÜNLÜSÜ..... 35

10.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Ö Ünlüsü	35
10.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Ö Ünlüsü	35
10.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Ö Ünlüsü	36

11.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE U ÜNLÜSÜ..... 37

11.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında U Ünlüsü	37
11.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde U Ünlüsü	37
11.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda U Ünlüsü	38

12.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE Ü ÜNLÜSÜ..... 39

12.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Ü Ünlüsü	39
12.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Ü Ünlüsü	39
12.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Ü Ünlüsü	40

13.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE SÖZCÜK BAŞI ÜNSÜZLERİ..... 41

13.1. Köktürk Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri	41
13.2. Uygur Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri.....	42
13.3. Karahanlı Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri	43
13.4. Harezmi Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri.....	45
13.5. Kıpçak Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri	46
13.6. Çağatay Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri.....	47
13.7. Eski Oğuz Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri.....	48
13.8. Osmanlı Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri.....	49
13.9. Türkiye Türkçesinde Sözcük Başı Ünsüzleri	52
13.10. 8971 Sözcüğün Sözcük Başı Ünsüzleri	52

14.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE SÖZCÜK İÇİ ÜNSÜZLERİ 55

14.1. Köktürk Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri.....	55
14.2. Uygur Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri.....	56
14.3. Karahanlı Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri	57
14.4. Harezmi Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri.....	58
14.5. Kıpçak Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri	58

14.6. Çağatay Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri.....	58
14.7. Eski Oğuz Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri.....	59
14.8. Osmanlı Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri.....	60
14.9. Türkiye Türkçesinde Sözcük İçi Ünsüzleri	60
14.10. 8971 Sözcüğün Sözcük İçi Ünsüzleri	61
15.BÖLÜM	
DÖNEMLERE GÖRE SÖZCÜK SONU ÜNSÜZLERİ	63
15.1. Köktürk Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	63
15.2. Uygur Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	63
15.3. Karahanlı Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	64
15.4. Harezm Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri	65
15.5. Kıpçak Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	65
15.6. Çağatay Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	66
15.7. Eski Oğuz Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri	66
15.8. Osmanlı Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	67
15.9. Türkiye Türkçesinde Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	67
15.10. 8971 Sözcüğün Sözcük Sonu Ünsüzleri.....	68
16.BÖLÜM	
DÖNEMLERE GÖRE B ÜNSÜZÜ.....	69
16.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında B Ünsüzü.....	69
16.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde B Ünsüzü.....	70
16.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda B Ünsüzü	70
17.BÖLÜM	
DÖNEMLERE GÖRE C ÜNSÜZÜ.....	71
17.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında C Ünsüzü.....	71
17.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde C Ünsüzü.....	71
17.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda C Ünsüzü.....	72
18.BÖLÜM	
DÖNEMLERE GÖRE Ç ÜNSÜZÜ.....	73
18.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Ç Ünsüzü.....	73
18.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Ç Ünsüzü.....	73
18.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Ç Ünsüzü.....	74
19.BÖLÜM	
DÖNEMLERE GÖRE D ÜNSÜZÜ	75
19.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında D Ünsüzü	75

19.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde D Ünsüzü	75
19.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda D Ünsüzü.....	76

20.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE F ÜNSÜZÜ

20.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında F Ünsüzü	77
20.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde F Ünsüzü	77
20.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda F Ünsüzü.....	78

21.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE G ÜNSÜZÜ

21.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında G Ünsüzü	79
21.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde G Ünsüzü	79
21.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda G Ünsüzü.....	80

22.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE Ğ ÜNSÜZÜ

22.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Ğ Ünsüzü	81
22.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Ğ Ünsüzü	81
22.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Ğ Ünsüzü.....	82

23.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE H ÜNSÜZÜ

23.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında H Ünsüzü	83
23.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde H Ünsüzü	83
23.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda H Ünsüzü	84

24.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE J ÜNSÜZÜ

24.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında J Ünsüzü	85
24.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde J Ünsüzü	85
24.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda J Ünsüzü	86

25.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE K ÜNSÜZÜ.....

25.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında K Ünsüzü.....	87
25.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde K Ünsüzü.....	87
25.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda K Ünsüzü.....	88

26.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE L ÜNSÜZÜ	89
26.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında L Ünsüzü	89
26.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde L Ünsüzü	89
26.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda L Ünsüzü	90

27.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE M ÜNSÜZÜ	91
27.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında M Ünsüzü.....	91
27.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde M Ünsüzü.....	91
27.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda M Ünsüzü.....	92

28.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE N ÜNSÜZÜ	93
28.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında N Ünsüzü	93
28.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde N Ünsüzü	93
28.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda N Ünsüzü.....	94

29.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE P ÜNSÜZÜ	95
29.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında P Ünsüzü.....	95
29.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde P Ünsüzü	95
29.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda P Ünsüzü	96

30.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE R ÜNSÜZÜ.....	97
30.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında R Ünsüzü.....	97
30.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde R Ünsüzü.....	97
30.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda R Ünsüzü	98

31.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE S ÜNSÜZÜ	99
31.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında S Ünsüzü	99
31.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde S Ünsüzü	99
31.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda S Ünsüzü.....	100

32.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE Ş ÜNSÜZÜ	101
32.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Ş Ünsüzü	101

32.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Ş Ünsüzü	101
32.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Ş Ünsüzü.....	102

33.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE T ÜNSÜZÜ..... 103

33.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında T Ünsüzü.....	103
33.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde T Ünsüzü.....	103
33.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda T Ünsüzü	104

34.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE V ÜNSÜZÜ..... 105

34.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında V Ünsüzü	105
34.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde V Ünsüzü	105
34.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda V Ünsüzü.....	106

35.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE Y ÜNSÜZÜ..... 107

35.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Y Ünsüzü.....	107
35.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Y Ünsüzü.....	107
35.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Y Ünsüzü	108

36.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE Z ÜNSÜZÜ..... 109

36.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında Z Ünsüzü.....	109
36.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde Z Ünsüzü.....	109
36.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda Z Ünsüzü	110

37.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE NG ÜNSÜZÜ..... 111

37.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında NG Ünsüzü	111
37.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde NG Ünsüzü	111
37.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda NG Ünsüzü	112

38.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE NY ÜNSÜZÜ..... 113

38.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında NY Ünsüzü	113
38.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde NY Ünsüzü	113
38.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda NY Ünsüzü.....	114

39.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE LT ÜNSÜZÜ	115
39.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında LT Ünsüzü.....	115
39.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde LT Ünsüzü.....	115
39.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda LT Ünsüzü.....	116

40.BÖLÜM

DÖNEMLERE GÖRE NÇ ÜNSÜZÜ	117
40.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında NÇ Ünsüzü.....	117
40.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde NÇ Ünsüzü.....	117
40.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda NÇ Ünsüzü.....	118

41.BÖLÜM

Dönemlere Göre NT Ünsüzü	119
41.1. Dönemlere Göre Sözcük Başında NT Ünsüzü.....	119
41.2. Dönemlere Göre Sözcük İçinde NT Ünsüzü.....	119
41.3. Dönemlere Göre Sözcük Sonunda NT Ünsüzü.....	120

42.BÖLÜM

8971 SÖZCÜĞÜN ÜNLÜ ÜNSÜZ GRAFİKLERİ	121
42.1. 8971 Sözcüğün Ünlüleri.....	121
42.2. 8971 Sözcüğün Ünsüzleri.....	122

43.BÖLÜM**ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİNİ OLUŞTURAN LEHÇELERİN
ÜNLÜ ÜNSÜZ SESLERİNİN KULLANIM**

SIKLIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	125
43.1. Ünlülerin Kullanım Sıklıkları.....	125
43.2. Ünsüzlerin Kullanım Sıklıkları.....	127

SONUÇ	131
KAYNAKÇA	133
ÖZET	135
ABSTRACT	135
ÖZGEÇMİŞ	137

Ön Söz

Karanlık devirlerden beri var olan ve dünyanın en eski dilleri arasında yer alan Türk dili, bugün olduğu gibi geçmişte de çok geniş coğrafyalarda, büyük kitleler tarafından konuşulmuştur.

Geçmiş, milattan önceki yüzyıllara götürülen Türk dilinin yazılı belgelerle takibi 8. yüzyılda Köktürk Kitabeleri ile başlamıştır. Sonraki yüzyıllarda Türk milletinin ana yurttan dünyanın farklı coğrafyalarına dağılması ile Türk dili de yayılma, değişme ve gelişme yaşamıştır.

Yayılm, değişim ve gelişim aşamaları neticesinde çalışmamıza konu olan ünlü ve ünsüz seslerin her dönemde sözcük başında, sözcük içinde ve sözcük sonunda kullanımları ve kullanım oranlarında, sıklıklarında değişiklikler olmuştur. Bu değişimleri ve seslerin kullanım oranlarını tespit etmek amacı ile çalışmamızı gerçekleştirdik.

Çalışmamızda Köktürk Türkçesinden 1006, Uygur Türkçesinden 999, Karahanlı Türkçesinden 999, Harezmi Türkçesinden 1008, Kıpçak Türkçesinden 1006, Çağatay Türkçesinden 975, Eski Oğuz Türkçesinden 992, Osmanlı Türkçesinden 992, Türkiye Türkçesinden 994 sözcük olmak üzere toplam 8971 sözcük incelenmiştir.

İncelemeye alınan her sözcükte ünlü ve ünsüz seslerin sözcük başında, sözcük içinde ve sözcük sonunda kullanımları tek tek sayılmıştır. Böylece ünlü ve ünsüz seslerin sözcükte kullanım oranlarının, sıklıklarının tarihi takibine imkân sağlanmış olacağı düşünülmüştür.

Sözcükler dönemlerin farklı eserlerinden metin bütünlüğü ile alınmıştır. Kök, ek ayrımı yapılmamış, metin içerisinde tekrar eden sözcükler tekrar sayılınca çalışmaya dâhil edilmiştir. Böylece dilin günlük hayattaki kullanımı ile paralellik sağlanacağı düşünülmüştür.

Köktürk Türkçesi için Kül Tigin Abidesi'nden, Bilge Kağan Abidesi'nden ve Tonyukuk Abidesi'nden sözcükler incelenmiştir. Uygur Türkçesi için Huastunafıt, Altun Yaruk ve Maitrisimit adlı dönem eserlerine başvurulmuştur. Karahanlı Türkçesi eserlerinden Kutadgu Bilig, Kur'an Tercümesi ve Atabetü'l-Hakayık'tan sözcükler tercih edilmiştir. Kıpçak Türkçesinden Codex Cumanicus ve Munyetü'l-Guzât, Harezmi Türkçesinden Nehcü'l-Feradis, Mukaddimetü'l-Edeb ve Muinü'l-Mürid incelemeye dâhil edilmiştir. Çağatay Türkçesi için Gara'ibü's-

Sıgar, Hüseyin Baykara Divanı ve Gülistan Çevirisi metinleri incelenmiştir. Eski Oğuz Türkçesinden Dede Korkut Hikâyeleri, Süheyl ü Nev-bahar, Yunus Emre Divanı, Kitab-ı Gunya, Mantıku't- Tayr adlı eserlerden metinler alınmıştır.

Eski Oğuz Türkçesinden Türkiye Türkçesine geçmeden Divan Edebiyatı metinlerinde yazı dili olarak kullanılan Osmanlı Türkçesi olarak adlandırılan ve yaklaşık 5 yüzyıl sanat metinlerinde kullanılan sanat dili de incelememize dâhil edilmiştir. Osmanlı Türkçesi için metinlerin, farklı yüzyıllardan seçilmesine özen gösterilmiştir. Baki Divanı (16. yy.), Şeyhülislam Yahya Divanı (17. yy.), Fehim-i Kadim Divanı (17. yy.), Mesihî Divanı (15. yy. 2. yarı), Mezaki Divanı (17. yy.), Sükkerî Divanı (17. yy.), Kavaid-i Osmaniye (19. yy.), Miratü'l- Memalik (16. yy.) adlı eserlerden toplam 992 sözcüğün ünlü ünsüz ses sayımı gerçekleştirilmiştir.

Bütün dönemler için imkânlar ölçüsünde metinlerin nazım nesir karışık tercih edilmesine özen gösterilmiştir.

Türkiye Türkçesi için 1923'ten günümüze Kırmızı Saçlı Kadın (Orhan Pamuk), Mimoza Sürgünü (Nazan Bekiroğlu), Saatleri Ayarlama Enstitüsü (Ahmet Hamdi Tanpınar), La Fonten Masalları (Orhan Veli), Bütün Hikâyeler (Ömer Seyfettin), Söylenmemiş Şarkılar (Canan Tan), Mihmandar (İskener Pala) adlı eserlerden seçimler yapılmıştır.

Çalışmamızda öncelikle her dönemin sözcük başı, sözcük içi ve sözcük sonu ünlü seslerinin kullanım sıklıkları, grafikler halinde gösterildikten sonra bu defa her ünlü sesin, dönemlere göre sözcük başında, sözcük içinde ve sözcük sonunda kullanım sıklıkları grafikler halinde gösterilmiştir. Ardından aynı sistematik ünsüz seslerin kullanım sıklıklarını göstermek için de uygulanmıştır.

43. bölümde, toplam 8971 sözcükte ünlü ve ünsüz seslerin kullanım sıklıklarını gösteren grafiklerimiz verilmiştir.

Çalışmamın başından sonuna kadar hiçbir desteğini esirgemeyen, ilgisinden, bilgisinden sonuna kadar yararlanmaktan mutluluk ve onur duyduğum Sayın Hocam Prof. Dr. Ahmet BURAN'a sonsuz saygı ve şükranlarımı sunarım.

Malatya 2021

GÖKÇEN DURUKOĞLU

Kısaltmalar

- Kökt: Köktürk Türkçesi
UyT: Uygur Türkçesi
KrhT: Karahanlı Türkçesi
HrzT: Harezmi Türkçesi
KpçT: Kıpçak Türkçesi
ÇğtT: Çağatay Türkçesi
EOT: Eski Oğuz Türkçesi
OsT: Osmanlı Türkçesi
TrkT: Türkiye Türkçesi
bkz.: bakınız

Kaynakça

- Akkuş, Muzaffer (1995), *Kitab-ı Gunya*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Arat, Reşit Rahmeti (1999), *Kutadgu Bilig I Metin*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Arat, Reşit Rahmeti (2006), *Atabetü'l- Hakayık*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Argunşah, Mustafa, Güner, Galip (2015), *Codex Cumanicus*, Kesit Yayınları, İstanbul.
- Ata, Aysu (2013), *Karahanlı Türkçesinde İlk Kur'an Tercümesi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Bazin, Louis (1998), "Türk Dillerinin Müşterek Tarafları ve Temayülleri" Tarihi Türk Şiveleri, (Çev. Efrasiyap Gemalmaz), TKAE Yayınları, Ankara.
- Bekiroğlu, Nazan (2013), *Mimoza Sürgünü*, Timaş Yayınları, İstanbul.
- Buran, Ahmet (2015), *Türklük Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Buran, Ahmet, Alkaya, Ercan (2013), *Çağdaş Türk Lehçeleri*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Caferoğlu, Ahmet (2015), *Türk Dili Tarihi*, Altınordu Yayınları, Ankara.
- Dilçin, Cem (1991), *Süheyl ü Nev-bahar*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Eckmann, Janos (2011), (Yayın.: Osman Fikri Sertkaya), *Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Eckmann, Janos (2014), (Yayın.: Semih Tezcan, Hamza Zülfikar), *Nehcü'l- Feradis*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Eraslan, Kemal (2012), *Eski Uygur Türkçesi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Ercilasun, Ahmet Bican (2010), *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Ergin, Muharrem (1998), *Orhun Abideleri*, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.
- Erol, Erdoğan (1994), *Sükkeri Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Gabain, A von (1988), (Çev. Mehmet Akalın), *Eski Türkçenin Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karaağaç, Günay (2013), *Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Karahan, Akartürk (2013), *Divânu Lugati't Türk'e Göre XI. Yüzyıl Türk Lehçe Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kavruk, Hasan (2001), *Şeyhülislâm Yahyâ Divanı*, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Kaya, Ceval (1994), *Altun Yaruk*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kiremit, Mehmet (1999), *Mir'âtü'l- Memâlik*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Korkmaz, Zeynep (2013), *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Kut, Günay (2003), *Garâ'ibü's- Sıgar*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

- Küçük, Sabahattin (1994), *Bâkî Divânı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Mengi, Mine (1995), *Mesîhî Divânı*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Mermer, Ahmet (1991), *Mezâkî Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidli Metni*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Özbay, Betül (2014), *Huastuanıft*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Özek, Fatih (2014), *Tarihî Türk Lehçelerinde Ünlüler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Özkan, Mustafa (2013), *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul.
- Özkan, Nevzat (2000), *Kavâ'id-i Osmaniyye*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Pala, İskender (2014), *Mihmandar, Kapı Yayınları*, İstanbul.
- Pamuk, Orhan (2016), *Kırmızı Saçlı Kadın*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Serebrennikov, B. A., Gadjieva, N. Z. (2011), *Türk Yazı Dillerinin Karşılaştırmalı Tarihi Grameri*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Seyfettin, Ömer (2009), *Bütün Hikâyeler-2, Üç Harf Yayınları*, İstanbul.
- Tan, Canan (2012), *Söylenmemiş Şarkılar*, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- Tanpınar, Ahmet Hamdi, *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Toparlı, Recep, Argunşah, Mustafa (2014), *Mu'inü'l- Mürîd*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Tuna, Osman Nedim (2011), *Sümer ve Türk Dillerinin Târihî İlgisi ile Türk Dili'nin Yaşı Meselesi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Uğurlu, Mustafa (1984), *Munyetü'l- Guzât*, (Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üzgor, Tahir (1991), *Fehîm-i Kadîm*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- Veli, Orhan, *La Fontaine'in Masalları*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Yıldırım, Talip (2010), *Hüseyin Baykara Divanı*, Hat Yayınevi, İstanbul.
- Yüce, Nuri (1993), *Mukaddimetü'l- Edeb*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Zeyrek, Yunus (2014), *Kitâb-ı Dedem Korkud Alâ Lisân-ı Tâife-i Oğuzân*, Uyum Ajans, Ankara.